

Ffyrdd o Ganfod (ADDA4023/C)

Tirwedd: Y Palet o Le

Tirwedd: Y Palet o Le

Tirwedd: Y Palet o Le yn arddangosfa sydd yn archwilio'r portread o leoliadau amrywiol gan artistiaid gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau artistig. Mae nod yr arddangosfa yma yw cwestiynu sut mae'r cofion o'r llefydd penodol wedi cael ei curadu a diogelu.

Bwriad yr arddangosfa yw archwilio pŵer amrwd natur trwy gelf, a dathlu effaith lle a lleoliad ar greadigaeth artistig. Trwy arddangos tirweddau arlliw daear, morluniau terfysglyd a haniaethau tanllyd sy'n siarad elfennau sylfaenol ein bodolaeth. Ac arddangos celf sydd â chysylltiad annatod a'r amgylchedd a'r diwylliant y'i gwneud.

Trwy amrywiaeth o gyfryngau artistig bydd yr arddangosfa yn cymryd y gynulleidfa trwy linell amser o waith sydd yn dogfennu lleoliadau gan bortreadu lleoliad penodol neu rywbeth cysylltiedig i'r lleoliad. Mae pob darn o waith dan sylw yn portreadu dull gwahanol i'r thema o dirwedd. Trafodir y darnau'r topigau o leoliad, gosodiad, amgylchedd a diwylliant. Mae'r arddangosfa am ddathlu'r amgylchedd trwy dangos gwaith gan artistiaid efo cysylltiad dwfn a natur ar amgylchedd trwy gysylltiad emosiynol neu ffisegol.

Mae'r arddangosfa yn tynnu o waith o'r artistiaid enwog megis John Constable, Vincent Van Gogh, Richard Diebenkorn, Peter Blake, Anya Gallaccio a Grayson Perry, sy'n cyflwyno ystod amrywiol o ymagweddau artistig at dirwedd. Tirwedd: Y Palet o Le wedi'i strwythuro o amgylch llinell amser a hefyd hylifedd y darnau.

Mae adran gyntaf yr arddangosfa yn ffocysu ar y cyfnod o 1816 i 1963, hefyd mae'n ffocysu ar y dechreuad o gelf tirwedd ar artistiaid defnyddiodd y dechneg yn ei waith i greu darluniad o olygfeydd naturiol, gyda'i elfennau wedi eu trefnu yn gyfansoddiad cydlynol. O ardal neu leoliad efo pwysigrwydd personol sydd efo cysylltiad i'r artist. John Constable, artist sy'n adnabyddus yn bennaf am chwyldroi genre peintio tirluniau gyda'i luniau o Dedham Vale, ardal o amgylch ei gartref. Mae ei gyfres o baentiadau *Dedham Lock & Mill* (Constable, 1816, 1818 a 1820) yn cynnwys braslun wedi'i baentio a nifer o baentiadau cwnstabl ar raddfa fwy, y cyfansoddiad terfynol yn baentiad olew gyda'r bwriad o ddal harddwch a llonyddwch tirwedd gartref ei blentyndod. Mae'r darn yn archwilio themâu natur, diwydiant, a phresenoldeb dynol o fewn y dirwedd.

Fig 1. John Constable, *Dedham Lock & Mill*, (1816).

Fig 2. John Constable, *Dedham Lock & Mill*, (1818).

Fig 3. John Constable, *Dedham Lock & Mill*, (1820).

Yn *Dedham Lock a Mill* (1820) mae Constable yn dangos dyn yn harneisio ac yn gweithio mewn cytgorf a natur wedi'i chreu'n dwyfol gyda bendith Duw yn cael ei symboleiddio gan yr eglwys yng nghanol y ddelwedd. Ond yn wahanol i Constable, yn y 17eg ganrif dechreuodd yr artistiaid fel Claude Lorraine gynnwys tirwedd fel elfen amlycaf, yn aml mewn arddull arddulliadol neu artiffisial, gan dynnu ysbrydoliaeth o Wlad Groeg a Rhufain clasurol. Ond heriodd agwedd Constable at beintio tirluniau gonfensiynau ei gyfnod. Confensiynau y dylanwadwyd arnynt gan Claude Lorraine, yn aml themau clasurol neu Feiblaidd defnyddiodd yn y cyfnod.

Mae Vincent Van Gogh yn arlunydd o fri sydd wedi ennill cydnabyddiaeth am ei liwiau bywiog a'i strôc brwsh mynegiannol. Gan beintio golygfeydd o gaeau, coed ac awyr, gan eu trwytho ag ymdeimlad o angerdd ac emosiwn. *Wheat Field & Cypresses* (1853 – 1890) gan Van Gogh, wedi'i hongian ar wal chwith yr oriel yn union o flaen y fynedfa, mae paentiad sy'n darlunio sawl pwrpas i'r artist, gan gynnwys mynegi ei gyflwr emosiynol, archwilio themâu marwolaeth, a myfyrio ar ei daith bersonol. Gwnaethpwyd y darn hwn yn ystod ei arhosiad tra mewn ysbyty seiciatrïg, mae popeth yn cael ei ddarlunio gyda llinellau rhythmig pwerus a strociau brwsh chwyrlïol sy'n cyfleu ymdeimlad Van Gogh o fywiogrwydd. *Wheat Field & Cypresses* (1890) oedd un o'r paentiadau a ddaliodd ei ddiddordeb yn y dirwedd rymus, deimladwy a'i angen i fynegi'r harddwch a ganfu hyd yn oed mewn cyfnod anodd.

Fig 4. Vincent Van Gogh, *Wheat Field & Cypresses*, (1853 – 1890).

Mae gan y darn hwn *Wheat Field & Cypresses* (1890) efo lawer o symbolaeth o fywyd a marwolaeth, gwelodd Van Gogh y wheat fields fel trosiad ar gyfer cylch dynol bywyd, ac anochel marwolaeth. Roedd cypress trees, yn enwedig yn ne Ffrainc, yn gysylltiedig â marwolaeth a thragwyddoldeb, gan ychwanegu haen arall o symbolaeth at y darn. Roedd y cyfuniad o'r ddau wrthrych yn gynrychiolaeth weledol o'i fyfyrddod ar farwoldeb a'i ddealltwriaeth o rythmau naturiol bywyd. Mae fy mwriadau y tu ôl i roi'r ddelwedd hon i mewn i'r arddangosfa oherwydd techneg a neges unigryw y mae'r tirlun yn ei ddangos. Ac mae'r ddelwedd hon yn portreadu'r nod o ddangos cysylltiad dwfn rhwng yr artist a'r lleoliad.

Mae Richard Diebenkorn yn arlunydd sy'n adnabyddus am ei gyfres helaeth o baentiadau haniaethol telynegol geometrig. Ac mae'n cael ei ystyried yn eang fel un o arlunwyr Americanaidd pwysicaf y cyfnod ar ôl y rhyfel. Mae *Cityscape 1* (1963) gan Richard Diebenkorn, ei nod yw archwilio'r berthynas rhwng amgylchedd o waith dyn a'r byd naturiol, mae hefyd yn defnyddio ei waith i gynrychioli'r dinasoedd a'r dirwedd mewn modd haenog haniaethol iawn. Mae'r darn yma wedi cael ei hongian ar y ochr chwith cyferbyn gwaith John Constable. Mae gwaith y tair artist yn y adran yma or arddangosfa yn dangos gwrthgyferbyniad amlwg gyda lleoliadau y tirweddau a y technegau.

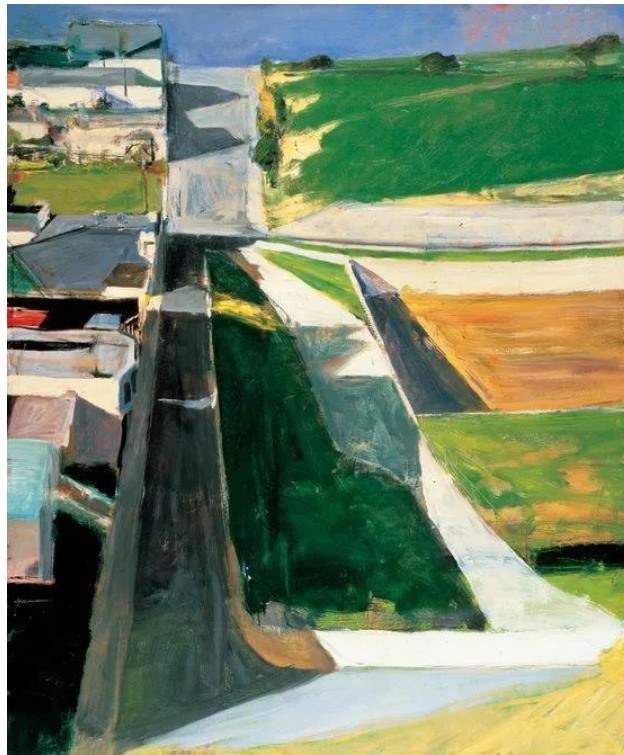

Fig 5. Richard Diebenkorn, *Cityscape 1*, (1963).

Ar gyfer y darn hwn mae Diebenkorn yn defnyddio haniaethu i ganolbwyntio ar y cydadwaith rhwng lliw, ffurf a gwead i ddwyn i gof hanfod dinaslun. Mae hefyd yn defnyddio persbectif o'r awyr sy'n caniatáu i'r gwylwyr weld y ddinas a'r dirwedd o'i chwmpas fel cyfanwaith unedig. Mewn astudiaethau daearyddol, artistig ac athronyddol diweddar, nid yw lleoedd cyffredin wedi'u heithrio'n llwyr o syniadau am dirwedd (Yu a Lau, 2010 , t.45) Mae gwaith Diebenkorn yn enghraifft o hyn oherwydd ei leoliad yn y dirwedd.

Mae Peter Blake yn fwyaf adnabyddus fel un o'r artistiaid pop cyntaf ym Mhrydain, ac am ei arddull celf pop. Mae ei ddarnau ar ochr dde'r oriel ar y wal chwith. Mae gweithiau Blake *Memories of Place Paris and Brighton* (2005) yn ddarnau enwog am eu lliwiau bywiog a chyfuniadau eclecticig o ddelweddau, gwrthrychau a deunyddiau. Mae hefyd yn y darnau hyn yn creu elfennau tri dimensiwn ac yn defnyddio technegau sy'n cymylu'r llinellau rhwng paentio a cherflunio.

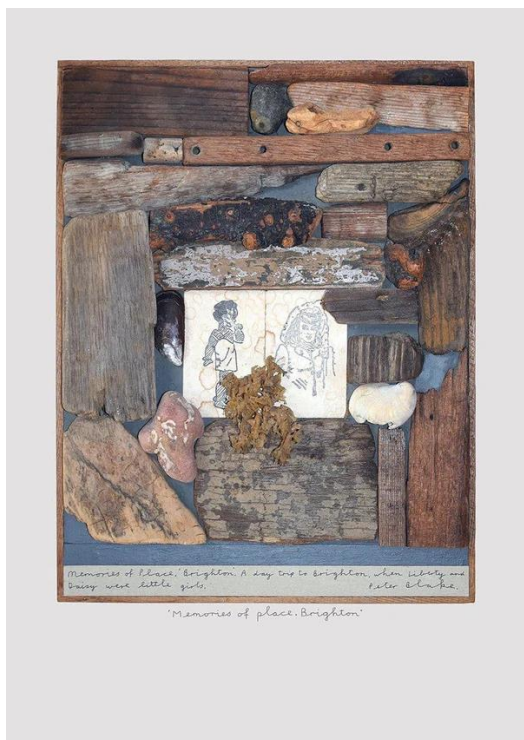

Fig 6. Peter Blake, *Memories of Place Brighton*, (2005).

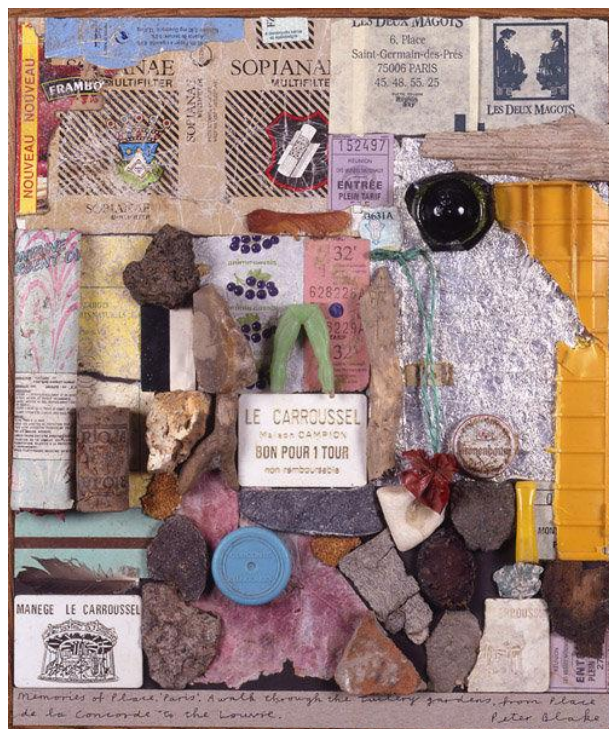

Fig 7. Peter Blake, *Memories of Place Paris*, (2005).

Crëwyd Atgofion Lle Paris i ennyn golwg hiraethus a rhamantaidd o Baris trwy collage, yn aml yn ymgorffori gwrthrychau bob dydd a gasglwyd gan Blake. Gwnaeth hyn i ddathlu'r gorffennol a chreu naratif gweledol sy'n cludo'r gwyliwr i foment neu brofiad eang yn y ddinas, yn hytrach na galarnad am oesoedd a fu. Mae gwaith Blake yn dangos dilyniant celf tirwedd yn y 2000au, ac yn dangos sut yr aeth o beintio yn unig ac ehangu i gyfryngau eraill. Mae'r darn hwn o waith *Memories of Place* (2005) yn canolbwyntio ar hiraeth, ond nid fel tristwch am y gorffennol, ond fel dathliad ohono. Ac yn pwysleisio llawenydd a harddwch cofio lleoedd ac eiliadau penodol. Mae'r darn hwn hefyd yn canolbwyntio'n benodol ar atgofion artistiaid o Baris, gan ddisodli'r tirnodau y mae'n aml yn eu gwyrddroi'r elfennau adnabyddadwy hyn ag elfennau mympwyol a ffantastig, gan greu adrodd straeon gweledol unigryw sy'n gyfarwydd ac yn annisgwyl.

Rwyf wedi cynnwys gweithiau eraill gan Blake, y darn hwnnw yw *Memories of Place Brighton* (2005), mae'r darn hwn yn canolbwyntio ar ysgogi atgofion i'r artist a hefyd i greu cynrychiolaeth artistig unigryw o Brighton, mae'n gwneud hyn gan ddefnyddio gwrthrychau a ddarganfuwyd yn y lleoliad penodol hwnnw yn unig heb ychwanegu unrhyw ddeunyddiau newydd. Mae gwaith Blake yn aml yn archwilio themâu hiraeth, diniweidrwydd plentyndod,

a phwysigrwydd cadw hanes, fel y gwelir mewn gweithiau eraill fel ei gyfres "Scrapbook". Mae'n ymddangos bod ystyr tirwedd yn cydgyfarfod heddiw mewn golygfa neu weledigaeth o'r tir yn ôl pob tebyg fel un sydd wedi'i gadw mewn ffurf naturiol. Mae Blake yn defnyddio ei waith i gadw ei atgof o le. Sy'n cefnogi'r ddamcaniaeth ffenomenolegol hon (Yu a Lau, 2010, t.47).

Mae Anya Gallaccio yn fwyaf adnabyddus am greu gosodiadau safle-benodol, minimalaidd a gweithiau ofetn gyda deunydd organig (gan gynnwys siocled, siwgr, blodau a rhew). Y darn y dewisais ei arddangos yn yr arddangosfa hon gan Gallaccio yw *Margate* (2024) sydd wedi'i osod ar ochr dde gofod yr oriel ar y brif wal. Mae *Margate* (2024) yn cynnwys pedwar print a wnaed gan ddefnyddio deunyddiau a ddarganfuwyd fel pridd, mwynglawdd tywod, afal, melissa a chregyn gleision Angela ar bapur. Mae *Margate* (2024) yn un o nifer o weithiau newydd ar bapur sydd wedi'u cynnwys yn ei chyfres "preserve".

Fig 8. Anya Gallaccio, *Margate*, (2024).

Fig 9. Anya Gallaccio, *Margate*, (2024).

Fig 10. Anya Gallaccio, *Margate*, (2024).

Fig 11. Anya Gallaccio,
Margate, (2024).

Mae'r rhan fwyaf o'i darnau oherwydd natur dymhorol y defnydd fel arfer yn dadfeilio ac yn hydoddi ac yna'n torri i lawr yn y pen draw, yn anaml yn aros fel gwrthrychau parhaol. Ond mae *Margate* (2024) yn un o'i hunig ddarnau sydd ddim mor amserol â'r lleill. Yn wahanol i'r darnau eraill yn fy arddangosfa mae ei gwaith yn cael ei wneud ar gyfer ac o'r lle yn lle darlunio'r lle.

Yr artist olaf yn fy arddangosfa Tirwedd: Y palet o le, mae Grayson Perry yn fwyaf adnabyddus am ei fasau ceramig, ei dapestriau a'i sylwebaeth ar faterion cymdeithasol a diwylliannol, gan gynnwys rhyw, dosbarth a hunaniaeth. Y darn o'i waith y dewisais ei arddangos yn yr arddangosfa yw *Battle of Britain* (2017) sydd ar ochr dde'r oriel ar y wal dde. Mae *Battle of Britain* (2017) gan Grayson Perry yn dapestri tirwedd mawr sy'n drawsgrifiad o'i hoff baentiad gan Paul Nash a elwir hefyd yn *Battle of Britain* (1941). Mae ei bwrpas ar gyfer y darn hwn yn canolbwyntio ar themâu amrywiol fel dosbarth, rhyw, crefydd, rhyw a'r hinsawdd wleidyddol bresennol. Gwnaethpwyd y darnau hefyd i ddwyn i gof dirwedd cefn gwlad Saesneg Essex, lle cafodd ei fagu.

Fig 12. Grayson Perry, *Battle of Britain*, (2017).

Seiliwyd y darn hwn ar baentiad 1941 gan yr arlunydd Prydeinig Paul Nash. Mae Perry yn disodli chwyrladau cyfansoddiadol y treialon awyrennau a'r afon islaw yng nghynrychiolaeth ddelfrydol Nash o frwydr o'r awyr yn ystod yr Ail Ryfel Byd gyda ffyrdd troellog a thai rhes yn ogystal â manylion megis car wedi llosgi a'r rhyfel dosbarth slogan graffiti ar ramp sglefrio. Fel Perry, cafodd Nash ei hysbrydoli gan dirweddau ag elfennau o hanes hynafol, megis twmpathau claddu.

Fig 13. Paul Nash, *Battle of Britain*, (1941)

Mae'r arddangosfa hon yn cynnig cyfle unigryw i weld arddulliau a phynciau'r chwe artist hyn i gael cipolwg ar y cysylltiad rhwng y tirweddau a'r artistiaid. A thrwy ddangos eu gwahanol naratifau ac archwilio eu gwahanol naratifau. Rwy'n gobeithio cyfleu negeseuon pob darn y mae'r artistiaid yn ceisio eu dangos trwy eu darnau.

1,692 words

Rhestr o Gyfeiriadau

Yu, C.C. and Lau, K.Y. (2010) *Phenomenology and Human Experience*. 1st edn. Germany: Verlag Traugott Bautz GmbH.

Berger, J. (1972) *Ways of Seeing*. 1st edn. London: Penguin Classics.

Morley, S. (2010) *The Sublime*. 1st edn. London: Whitechapel Gallery.

Victoria and Albert Museum (2003) *Dedham Lock & Mill*. Available at: <https://collections.vam.ac.uk/item/O79599/dedham-lock-and-mill-oil-painting-constable-john-ra/> (Accessed: 15 April 2025).

Tate Museum (1981) *Dedham Lock & Mill*. Available at: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/constable-dedham-lock-and-mill-n02661> (Accessed: 15 April 2025).

Victoria and Albert Museum (1999) *Dedham Lock & Mill*. Available at: <https://collections.vam.ac.uk/item/O17381/dedham-lock-and-mill-oil-painting-constable-john-ra/> (Accessed: 15 April 2025).

The National Gallery (1923) *A Wheatfield, with Cypresses*. Available at: <https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/vincent-van-gogh-a-wheatfield-with-cypresses> (Accessed: 15 April 2025).

Smee, S. (2020) *Shadows and Slanted Light*. Available at: <https://www.washingtonpost.com/graphics/2020/entertainment/richard-diebenkorn-cityscape-no-1/> (Accessed: 15 April 2025).

Rhestr o Ffigurau

Fig 1. Constable, J. (1816) *Dedham Lock & Mill* [Oil on Paper]. Available at: <https://collections.vam.ac.uk/item/O79599/dedham-lock-and-mill-oil-painting-constable-john-ra/> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 2. Constable, J. (1818) *Dedham Lock & Mill* [Oil on Canvas]. Available at: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/constable-dedham-lock-and-mill-n02661> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 3. Constable, J. (1820) *Dedham Lock & Mill* [Oil on Canvas]. Available at: <https://collections.vam.ac.uk/item/O17381/dedham-lock-and-mill-oil-painting-constable-john-ra/> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 4. Van Gogh, V. (1853 – 1890) *Wheat Field & Cypresses* [Oil on Canvas]. Available at: <https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/vincent-van-gogh-a-wheatfield-with-cypresses#:~:text=Devoid%20of%20visible%20human%20presence,depicted%20with%20powerful%20rhythmic%20lines> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 5. Diebenkorn, R. (1963) *Cityscape 1* [Oil on Canvas]. Available at: <https://www.washingtonpost.com/graphics/2020/entertainment/richard-diebenkorn-cityscape-no-1/> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 6. Blake, P. (2005) *Memories of Place, Paris* [Collage and Mixed Media Assemblage]. Available at: <https://www.leicestergalleries.com/browse-artwork-detail/MTkwNzg=> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 7. Blake, P. (2005) *Memories of Place, Brighton* [Collage and Mixed Media Assemblage]. Available at: https://entergallery.com/products/memories-of-place-brighton-ar11747?srsId=AfmBOoot8kDOiV1iGnc91vcTj-dRTAMGfLpr4QuL_edQJLaBUI8JJ6FP (Accessed: 22 April 2025).

Fig 8. Gallaccio, A. (2024) *Margate* [Mixed Media]. Available at: Thomas Dane Gallery

Fig 9. Gallaccio, A. (2024) Margate [Mixed Media]. Available at: Thomas Dane Gallery

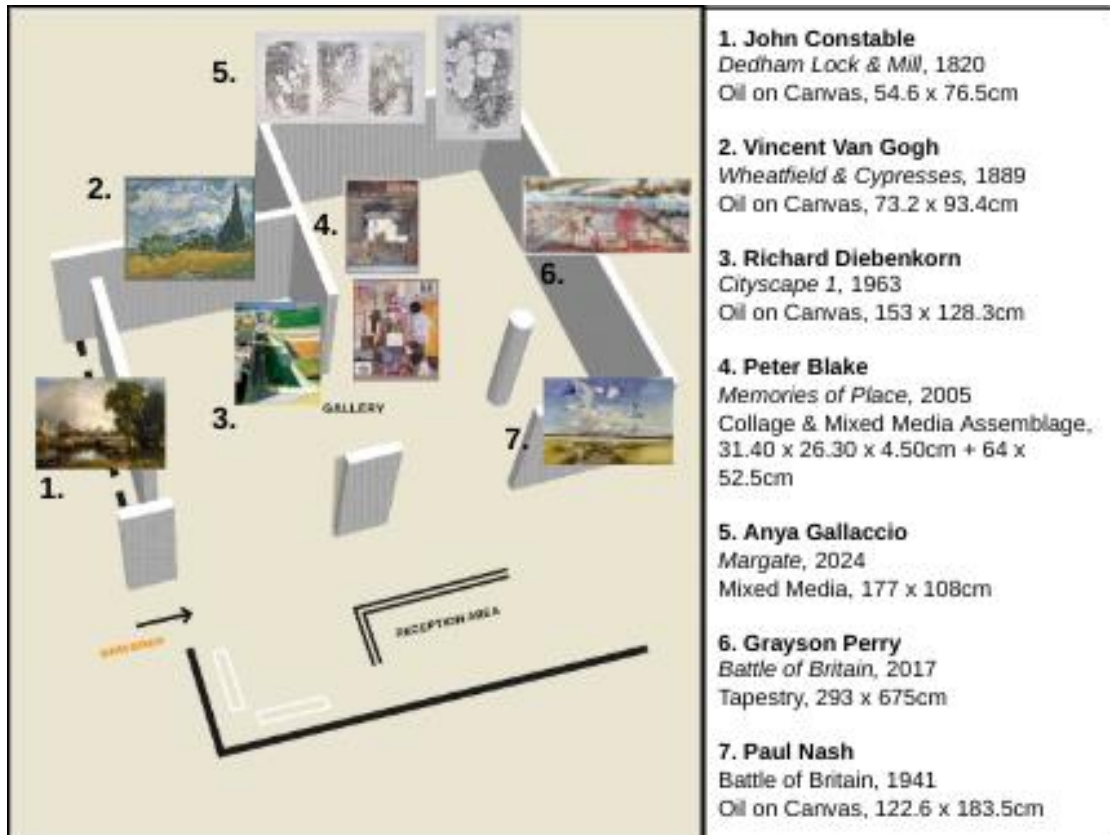
Fig 10. Gallaccio, A. (2024) Margate [Mixed Media]. Available at: Thomas Dane Gallery

Fig 11. Gallaccio, A. (2024) Margate [Mixed Media]. Available at: Thomas Dane Gallery

Fig 12. Perry, G. (2017) *Battle of Britain* [Tapestry]. Available at:
<https://www.artforum.com/events/grayson-perry-3-242437/> (Accessed: 22 April 2025).

Fig 13. Nash, P. (1941) *Battle of Britain* [Oil on Canvas]. Available at:
<https://www.iwm.org.uk/collections/item/object/20102> (Accessed: 22 April 2025).

Cynlluniau Oriel

The Four Corners Gallery Layout

Arddangosfa Rhithwir

Tirwedd : Y Palet o Le

<https://www.artsteps.com/view/67fe6c6cfbf7c5c381beb8ed/?currentUser>

